

“FÖLD ALATT ÉS FÖLD FELETT”

Büszkék lehetünk arra, hogy hazánk területének 10%-a természeti értékeinek köszönhetően védettséget élvez. Az Aggteleki-karszt és tágabb környezete különösképpen gazdag természeti és kulturális értékekben. Ahhoz, hogy értékeinket az eljövendő generációk számára is megőrizzük, érdekünk és kötelességünk is azok védelme!

Ha tudatos, a természeti és társadalmi-kulturális környezetéért felelősséget érző turistaként akarunk viselkedni, sok mindent tehetünk:

- ✦ A meglátogatott terület élővilágáról, földrajzáról, kultúrájáról és értékeiről utazásunk előtt és közben is folyamatosan bővítjük ismereteinket!
- ✦ Megválaszthatjuk, hogy a számunkra kínált szolgáltatások közül (szállás, étkezés, közlekedés, stb.) a környezet megőrzéséért elkötelezett szolgáltatókét vesszük-e igénybe! Vásároljunk helyi termékeket!
- ✦ Támogathatjuk a környezetünk megóvása, javítása érdekében működő szervezeteket, intézményeket!
- ✦ Saját, helyes viselkedésünkkel fontos példát mutatunk másoknak!

A természetben való helyes viselkedésnek vannak frott és íratlan szabályai. Megismerésüket és betartásukat segíti ez az összeállítás!

Készült az Ökológiai Intézet a Fenntartható Fejlődésért Alapítvány megbízásából a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, a Global Environment Facility (GEF) és az UNEP (ENSZ Környezetvédelmi Program) támogatásával, 2007-ben.

Készítette: Benkhard Borbála, SCIAP Kft. Nyomdai kivitelezés: Micropress

HOGYAN VISELKEDJÜNK

Szálláshelyen, piknikezéskor

Hosszabb időt eltöltve az Aggteleki-karszt és környékén, különböző szolgáltatásokat vehetünk igénybe, de dönthetünk az önellátás, sátrazás és piknikezés mellett is. Bármelyiket is tesszük, ne feledjük, hogy mind a lakosság, a helyi kultúra, mind a környezet védelme érdekében sok mindent tehetünk és kell is tennünk!

☛ **Megérteni**, nem pedig megváltoztatni igyekezzünk a helybelieket. Tartsuk tisztelőben a helyi hagyományokat, szokásokat, óvjuk mi is kulturális örökségünket!

☛ Támogassuk a helyi lakosságot, illetve a helyi ipart avval, hogy itt készült terméket, tárgyat vásárolunk, és ilyent viszünk haza ajándékként, emlékként is! Gondoljuk át azonban, hogy az adott tárgy nem a természet rongálásával (pl. cseppkő tördelése), vagy a hagyományok giccsesedésével (pl. műanyag utánzat) keletkezett-e!

☛ Bárhol is töltjük az időnket, sem a vadvilágot, sem a közeli pihenni vágyókat, sem a helyi lakosságot, illetve vendéglátóinkat ne zavarjuk hangoskodással, oda nem illő magatartással!

☛ Akár magánszálláson, akár szállodában szállunk meg, törekedjünk a víz és az energia takarékos használatára!

☛ Igyekezzünk csökkenteni az általunk termelt szemét mennyiségét! A települések nagy részén (így pl. Jósmafőn és Aggtelken is) van szelektív hulladékgyűjtő sziget, kérjük meg szállásadónkat, hogy mi is szelektíven gyűjthes-sük a szemetünket.

☛ Az Aggteleki Nemzeti Park területén szigorúan tilos sátorozni! Védett területen kívül is a lakóépületektől minimum 150 méterre állítsuk fel a sátrunkat, miután arra engedélyt kértünk a területhasználótól.

☛ Sátrazáskor se zavarjuk az élővilágot, ne hagyjunk maradandó nyomot a táborhelyünkkel!

☛ Tűzet rakni csak az arra kijelölt helyen szabad! Tájékozódjunk előtte azonban, hogy nincs-e időszakos tűzgyújtási tilalom a szárazság miatt. Tűzrakáshoz csak elhalt, elszáradt gallyakat, ágakat gyűjtsünk. A tüzet soha ne hagyjuk magára, távozáskor ellenőrizzük, hogy biztosan kialudt-e!

☛ Piknikezéskor, sütögetéskor, sátrazáskor egyaránt figyeljünk arra, hogy ne használjunk semmilyen vegyszert (pl. mosogatószer). Az élővizekbe kerülve közvetlen károkat okoz, a talajba szivároghva pedig veszélyezteti a térség nagy kincsét, a karsztvizet!

☛ Amikor elhagyjuk a tűzrakóhelyet, vagy a sátorhelyünket, ne hagyjunk ott magunk után semmit! A szemetet vigyük magunkkal a legközelebbi lakott településig, szemetesig.

Lóháton

Gyakorlott lovasok számára a természetben való közlekedés egyik lehetséges módja a tereplovaglás. Túránk során mindig figyeljünk a környezetünkre, és ne feledjük a következőket:

☛ Erdőterületen, illetve védett természeti területen lovagolni csak az arra kijelölt úton szabad (ezek általában minimum 2 méter szélesek). Az Aggteleki Nemzeti Park területén csak a nemzetipark-igazgatóság munkatársai által vezetett túrák engedélyezettek.

☛ Tereplovagláson csak kellő lovaglási ismerettel, gyakorlattal rendelkező ember vegyen részt.

☛ A ló nem eszköz, hanem túratárs a kirándulásokon. Elindulás előtt mindig ellenőrizzük a ló állapotát, patáját, viselkedését, a későbbi balesetek elkerülése érdekében.

☛ Vezetett tereplovagláson a túravezető utasításainak maximális betartása szükséges. Ne maradjunk le a csoporttól, illetve mindig várjuk be egymást, a kellő követési távolság megtartásával!

- ☛ Lóháton tilos dohányozni, hangoskodni!
- ☛ Semmilyen módon ne zavarjuk meg a vadon élő állatokat, madarakat.
- ☛ Gyalogos turistákhoz közeledve lassítsunk, ha félreálltak, akkor is csak lépésben haladjunk el mellettük. Ló és lovas viselkedése egyaránt tükrözze számukra, hogy biztonságban vannak!
- ☛ Ne mossuk le a lovunkat ivóvízben, víztározóban, vagy ott, ahol emberek fürdőznek.
- ☛ Ne hagyjunk a természetben magunk után semmit, a szemetet vigyük magunkkal a legközelebbi lakott településig.

Kerékpárral

A kerékpárral történő túrázás során nagyobb távot, területeket tudunk bejárni, úgy, hogy közben végig "természetközelen" maradhatunk. Túránk során figyeljünk is a környezetünkre, és ne feledjük a következőket:

☛ Erdőterületre, illetve védett természeti területre kerékpárral (vagy bármilyen járművel) a kijelölt utak kivételével tilos behajtani! Ezek használatát azonban az erdőgazdálkodó, illetve a természetvédelmi hatóság időszakosan korlátozhatja.

☛ Az Aggteleki Nemzeti Park területén a kerékpárosok a látogatható, úgynevezett C-zónában a meglévő, jelzett turistautakon közlekedhetnek. Az ajánlott útvonalakat a nemzeti park-igazgatóság ismertető kiadványai és a frissebb turistatérképek is tartalmazzák. A kijelölt utakat mindenki saját felelősségére, a KRESZ szabályainak betartásával használja.

☛ A kijelölt utakról letérni tilos!

☛ Erdőterületen a szolgálati járművek és a gyalogos turisták elsőbbséget élveznek! Gyalogos turistákhoz közeledve lassítsunk, ha esetleg félreálltak, akkor is csak lépésben haladjunk el mellettük.

☛ Sebességünket úgy válasszuk meg, hogy ne zavarjunk, ne veszélyeztessünk másokat, legfőképp a gyalogosokat. Halljuk meg időben, ha közeledünk hozzájuk! A vadon élő állatokra is ügyeljünk!

☛ Kerüljük a felesleges zajkeltést, így többet látunk az erdő életéből is.

☛ A karsztos területek kifejezetten érzékeny talajának (és így a felszín alatti karsztvilág, karsztvíz) védelme érdekében a meredek utakon kerüljük a kerékpárral való közlekedést! Az általunk okozott talajerózió visszafordíthatatlan károkat okoz.

☛ Az erdőben nem szabad kerékpárt mosni, vagy olajozni.

☛ Ne hagyjunk magunk után semmit, a szemetet vigyük magunkkal a legközelebbi lakott településig!

HOGYAN VISELKEDJÜNK

Barlangban

A barlangok világa különleges élményt nyújt, akár kiépített barlangban sétálunk, akár overallos túrán veszünk részt, akár gyógykezelés miatt töltünk ott hosszabb-rövidebb időt. Különlegességük nemcsak szépségükben, formavilágukban, hanem érzékenységükben is rejlik, ezért sose fedjük a következőket:

☛ Hazánkban minden barlang (melynek hossza meghaladja a 2 métert) védett. A védettség kiterjed a teljes járatra, a kőzeteire, ásványaira és üledékére, formakincsére, levegőjére és élővilágára is!

☛ A barlangi túrázás társas sport, egyedül sose menjünk barlangba. Az Aggteleki-karszt látogatható barlangjai csak vezető kíséretében tekinthetők meg.

☛ Kiépített barlangszakaszon csak a kijelölt útvonalon közlekedjünk, a vezetőtől senki ne maradjon le.

☛ Overallos túrán ügyeljünk arra, hogy a vezető által kijelölt útvonalon is a lehető legkisebb felületen érintkezzünk a barlanggal. A vezető utasításait (például a követési távolságról) mindig tartsuk be.

☝ A cseppköveket soha ne érintsük meg, mert a bőrünkön lévő zsírréteg örökre megakadályozza a cseppkő további növekedését!

☝ A barlang formakincsének rongálása, cseppkövek tördelése szigorúan tilos!

☝ Törekedjünk a legnagyobb biztonságra a barlang látogatása során. A barlangban uralkodó hőmérsékletnek és nedvességnek megfelelő ruházat és lábbeli alapvető fontosságú.

☝ A barlangban szigorúan tilos dohányozni!

☝ A barlangban se szemeteljünk.

☝ Hangoskodásunkkal nemcsak túratársainkat zavarjuk, hanem a barlang egyedülálló állatvilágát is megriasztjuk, esetleg élőhelyükről elűzzük! A denevéreket csendben kerüljük ki, mert ha felriasztjuk őket, el is pusztulhatnak!

HOGYAN VISELKEDJÜNK

Természetjárás - bakancssal

Az Aggteleki Nemzeti Park és tágabb térségét behálózó mintegy 250 km összhosszúságú turistaút-rendszer változatos lehetőségeket nyújt a túrázásra. Kirándulásaink során azonban soha ne feledjük: csak vendégek vagyunk a természetben, ezért viselkedjünk úgy, hogy máskor is szívesen lássanak!

☛ Legyünk tekintettel arra, hogy milyen területen kirándulunk. A védett természeti területeken a kijelölt turistautakról (akár rövidítés, vagy érdeklődés okán) letérni tilos! Ha elvesztenénk a jelzést, térjünk vissza az utolsóhoz és onnan, térkép segítségével próbáljuk megtalálni a folytatást, anélkül, hogy új ösvényt taposnánk.

☛ A karsztos területek kifejezetten érzékeny talaja (és így a felszín alatti karsztvilág, karsztvíz) védelme érdekében a meredek utakon fokozott figyelemmel közlekedjünk. Ügyeljünk arra, hogy az alattunk haladó biztonságát se veszélyeztessük.

☛ Ha vadon élő állatot pillantunk meg, a saját érdekünkben az úton is csak annyira közelítsük meg, míg nem változtat a viselkedésén. Különösen az utódaira vigyázó állatot kerüljük el.

☛ Semmilyen módon ne károsítsuk az állat és növényvilágot, a karsztvidék érzékeny kőzeteit. Védett területen a nem védett növényfajok gyűjtése is tilos!

☛ Nem védett területen gombát, erdei gyümölcsöt és más terményt is csak saját szükségleteink kielégítésére szedjük, úgy, hogy a földben lévő laza gombafonalak, illetve a növény többi része ne károsodjon!

☛ Hangoskodásunkkal ne riasszuk meg az állatokat, ne zavarjuk a többi kirándulót sem.

☛ Ne hagyjunk a természetben magunk után semmit, a szemetet vigyük magunkkal a legközelebbi lakott településig.

☛ Fényképezéskor is ügyeljünk arra, hogy ne zavarjuk és ne károsítsuk az élővilágot, ne okozzunk visszafordíthatatlan károsodást az élőhelyen sem.

A védett, illetve fokozottan védett területek (nemzeti park és zónái, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, bioszféra-rezervátum és erdőrezervátum magterülete) **határát a turistatérképekről, tájékoztató kiadványokból könnyen leolvashatjuk, nem mindig jelzik táblák a turistaút mellett!**

A védett növény és állatfajokról az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság kiadványaiból tájékozódhatunk.

Vízen és vízparton

A vizek, illetve vízpartok sokféle kikapcsolódásra, sportra nyújtanak lehetőséget. Akár horgászni, akár vízitúrázni, vagy csak fürdeni szeretnénk, ne feledjük a következőket:

☛ Tájékozódjunk arról, hogy a végezni kívánt tevékenység engedélyezett-e az adott vízen! A természet védelmében alkotott jogszabályok mellett a horgászat során a halászatra és horgászatra vonatkozó jogszabályban, illetve a területi horgászrendben foglaltakat (tilalmi időszakok, használható készségek, horgászható fajok stb.) kövessük. Az arra engedélyezett területen (Rakaca-tó, Bódva, Sajó) csónak használatakor pedig a Hajózási Szabályzat előírásait tartsuk mindig be!

☛ Fürdés, illetve vízreszállás előtt ismerjük meg minél jobban a folyót, tavat, hogy elkerülhessük a baleseteket!

☛ Az egyre nagyobb kincsnek számító édesvíz és a vízhez kötődő élővilág védelme érdekében ne szennyezzük sem a vizet, sem a vízpartot! Ne dobjunk szemetet a vízbe, vagy a földre. Horgászat során az állati eredetű hulladék, illetve a romlott, penészes etetőanyag vagy csali vízbe dobása sem megengedhető. A már nem használt horgász-készséget (ólom, damil, horog, stb.) helyezük a szemégyűjtőbe, mert az állatokra életveszélyt jelentenek!

☛ Az arra engedélyezett vizeken (Bódva, Sajó) csónakmotor használata előtt ellenőrizzük, hogy nem jut-e üzemanyag, vagy kenőolaj a vízbe, vagy a talajra. Lehetőség szerint használjunk 4 ütemű motort, környezetbarát motorolajat!

☛ A növényzet irtása (horgászhely-kialakítás érdekében is) nemcsak szabályellenes, hanem káros is a vízparti élővilág szempontjából.

☛ Horgászat során figyeljünk arra, hogy egyik vízből (tóból, folyóból) ne rakjunk át halat a másikba.

☛ Ne zavarjuk hangoskodással (pl. kiabálás, magnó, motorzúgás) sem az állatok életét, sem a többi pihenő ember nyugalalmát.

☛ A vízi állatokat csendben figyeljük. Ha fészkelő madarat látunk, akkor azonban kerüljük el, nehogy elhagyja fészkrét, tojását vagy fiókáját.

☛ Figyeljünk arra, hogy mások is vannak a vízen vagy a vízparton, ne akadályozzuk őket, akár horgászatban, akár evezésben, strandolásban.

☛ Tűzrakáshoz és sátorveréshez csak a kijelölt helyeket használjuk. Eljövetelünkkor maradjon tisztán a vízpart, hozzuk magunkkal az összes szemetet!

